

Bagkatalog af eksisterende og tidligere ordninger og særregler

23. januar 2025

Af nærværende bilag fremgår beskrivelser af eksisterende og tidligere ordninger samt særregler med relevans for ekspertgruppens arbejde. Det indeholder:

- Oversigt over Danmarks Eksport- og Investeringsfonds (EIFO) finansieringsprodukter målrettet landbruget, som understøtter grøn omstilling og generationsskifte.
- Baggrundsnotat om permanentgørelse af vækstlån og små væstkautionser for at forbedre kapitaladgang for små og mellemstore virksomheder.
- Baggrundsnotat om finansieringsordningen Grøn landbrugskapital i EIFO.
- Overblik over erhvervsstøtteordninger og skattemæssige regler med betydning for landdistrikter.
- Vurdering og anbefaling om sanering af specifikke skatteordninger, som f.eks. sælgerpantebrevsmodellen.
- Baggrundsnotat om etableringsstøtteordningen for unge landbrugere.

EIFOS eksisterende finansieringsprodukter målrettet landbruget

Danmarks Eksport- og Investeringsfond (EIFO) har i dag en række finansieringsprodukter til landbruget, hvoraf størstedelen er generelle produkter og enkelte er specifikt målrettet landbruget, jf. boks 1. EIFO har ikke produkter, der er specifikt målrettet omstilling til nye selskabsformer, da problematikken dels løftes selvstændigt af markedet og dels gennem EIFO's øvrige produktportefølje.

EIFO har i dag to finansieringsprodukter specifikt målrettet landbruget. For det ene produkt gælder, at mælkeproducenter kan opnå særlige kontante fordele, såfremt de kan dokumentere en effekt for den grønne omstilling i deres produktion. For det andet produkt gælder, at alle virksomheder i den primære landbrugsproduktion kan opnå kontante fordele i forbindelse med investering i nye teknologier til grøn omstilling og dyrevelfærd.

Boks 1 **EIFO's eksisterende ordninger**

Generelle finansieringsprodukter, herunder til landbrug

Små væstkautionser: Kautionsen er et supplement til de sikkerheder, som en virksomhed selv stiller, og giver dermed lettere adgang til den nødvendige finansiering i banken, hvis lånebehovet er under 2 mio. kr. Kautionsen dækker op til 75 pct. af bankens risiko på det enkelte lån og maks. 20 pct. på låneporteføljen.

Vækstlån: Vækstlån kan tilbydes etablerede virksomheder, der skal låne mere end 0,2 mio. kr. til investeringer, ejerskifte eller selskabskonstruktion. Lånet er efterstillet for EIFO, som til gengæld typisk kræver en højere rente end banken for at få økonomien i det mere risikable produkt til at løbe rundt.

Vækstlån indgår som en del af en samlet finansieringsløsning, der typisk omfatter andre lån og/eller kreditter fra banken. Det kan finansiere op til 50 pct. af projektet, og ved lånebeløb under 1 mio. kr. op til 75 pct. Det har en typisk løbetid på 10-15 år med mulighed for indledende afdragsfrihed.

Soliditetslån: Soliditetslån er et langsigtet og tålmodigt finansieringstilbud til SMV'er med behov for at styrke deres soliditet og egenkapital samt realisere vækstplaner. Lånet kræver, at pengeinstitutter eller leasingselskaber bidrager med mindst 50 pct. af finansieringen og kan i samarbejde med pengeinstituttet finansiere op til 100 pct. af investeringerne. Det vil være pengeinstituttet, der søger om Soliditetslånet på vegne af virksomheden. Lånets størrelse varierer fra 100.000 kr. til 1 mio. kr., og løbetiden er op til 8 år, hvor de første 3 år er afdragsfri. Lånet kræver sikkerhed i form af en ejerkaution på 25 pct. af lånebeløbet samt en tilbagetrædelses- og udbytteerklæring. Lånet er uopsigeligt fra EIFO's side, men kan indfries til kurs pari efter de første 3 års rentebetaling med accept fra pengeinstituttet. Prisen inkluderer en etableringsomkostning på 5-10.000 kr. plus 0,5 pct. af lånebeløbet, og renten fastsættes på baggrund af pengeinstituttets kreditvurdering og ligger typisk på 6-10 pct. + CIBOR-3. Desuden må der ikke afdrages på pengeinstituttets medfinansiering i de første 5 måneder efter udbetaling.

Ansvarlige lån: Ansvarlige lån er målrettet modne og sunde virksomheder, der har behov for finansiering til at styrke egenkapital, øge soliditet eller gennemgå et ejerskifte. Lånet kan ydes som en del af en samlet finansieringsløsning, og skal, som Etableringslån, altid kombineres med et Vækstlån. Lånet kan finansiere op til 70 pct. af de samlede investeringer og ydes altid kombineret med et vækstlån.

Løbetiden er op til 10 år med mulighed for indledende afdragsfrihed og renteoprul i op til 3 år. Der kræves ingen sikkerheder ud over hæftelse fra låntager, hvilket gør lånet særligt attraktivt for dem, der mangler aktiver til sikkerhedsstillelse.

Særlige finansieringsprodukter målrettet landbruget

Etableringslån: Etableringslån kan ydes til landmænd, som ønsker at etablere sig med en selvstændig landbrugsvirksomhed. Lånet er målrettet førstegangsetableringer og bruges til køb af ejendom og investeringer i virksomheden. Etableringslånet kan finansiere op til 15-20 pct. af købesummen og investeringsbehovet og ydes altid kombineret med et vækstlån. Lånet har en løbetid på op til 10 år med mulighed for indledende afdragsfrihed. Der kræves ingen sikkerheder ud over hæftelse fra landbrugeren selv.

KPI-linked lån til mælkeproducenter: Der kan opnås kontante fordele for mælkeproducenter via en reduktion i rentemarginalen, hvis mælkeproducenten opnår særligt definerede målsætninger på klimaområdet. Målsætningerne er bundet op på scoring iht. Arlas KlimaTjek, som er et pointbaseret system, der bruges til at evaluere, hvor store klimahensyn producenterne tager i driften baseret på f.eks. foderaktivitet, brug af gødning, dyrevelfærd mm. Opnåelse af fastlagte klimamålsætninger giver en reduktion i rentemarginalen på 10-30 pct. afhængig af de klimamæssige resultater samt virksomhedens generelle kreditværdighed. EIFO er ved at undersøge mulighederne for at udrulle låntypen til flere typer virksomheder.

Impact-baseret finansiering: Landbrugsvirksomheder kan opnå lavere rentebetalinger end, hvad der normalt tilbydes af EIFO, når de investerer i løsninger, teknologi eller koncepter, der fremmer den grønne omstilling i sektoren. Denne model reducerer rentemarginalen med 7-39 pct. i hele lånets løbetid, hvor reduktionen afhænger af investeringens klima- og miljøeffekt, EIFO's risiko samt virksomhedens kreditvurdering. Vurderingen af klima- og miljøeffekten foretages inden lånet ydes til landbrugsvirksomheden. Formålet med denne type finansiering er at fremme bæredygtig omstilling i landbrugssektoren ved at gøre det økonomisk fordelagtigt at implementere miljøvenlige løsninger.

Kilde: EIFO

Permanentgørelse af Vækstlån og Små Vækstkautioner i EIFO

Regeringen og en bred vifte af partier indgik i juni 2024 en aftale om en iværksætterpakke med det overordnede mål at fremme dansk iværksætteri og forbedre rammevilkårene for virksomheder i Danmark. Aftalen omfatter fem centrale indsatsområder og 46 konkrete initiativer, som blandt andet skal lette virksomhedernes adgang til kapital, reducere administrative byrder og fremme udviklingen af nye teknologier.

Et af initiativerne indebærer en etablering af permanent vækstfinansiering i hele landet. Dette skal sikre bedre adgang til kapital for små og mellemstore virksomheder, der har begrænsede muligheder for at stille pant for det fulde investeringsbeløb – en udfordring, der ofte hæmmer vækst og udvikling. Konkret bliver Danmarks Eksport- og Investeringsfonds (EIFO) Vækstlåneordning, der ellers stod til at udløbe, gjort permanent med en samlet kapacitet på 7,5 mia. kr., hvoraf 1 mia. kr. er øremærket finansiering til virksomheder i landdistrikter. Samtidig styrkes EIFO's

kapacitet til at yde Små Vækstkautioner betydeligt, hvilket vil give flere små virksomheder mulighed for at få den nødvendige finansiering til at realisere deres vækspotentiale.

Både små vækstkautioner og vækstlåneordningen bruges af landbruget, både ifbm. opstart af nye bedrifter, ved generationsskifte i eksisterende landbrug og til investeringer i den grønne omstilling i landbrugssektoren.

Med initiativet i iværksætterpakken skaber der sikkerhed om det fremtidige udbud af statslige finansieringstilbud til bl.a. landbruget, og samtidig vil de øremærkede midler på 1 mia. kr. til landdistrikterne yderligere understøtte, at der er tilstrækkelig kapacitet til, at EIFO kan yde finansiering til bl.a. landbruget, når der ikke i fuldt omfang kan opnås finansiering i markedet.

Finansieringsordning Grøn landbrugskapital i EIFO

Dansk Landbrugskapital er etableret som følge af Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 mellem den daværende regering (Socialdemokratiet), Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Kristendemokraterne.

Ordningen har til formål at fremme bæredygtige investeringer i dansk landbrug. Som en del af initiativet, og på baggrund af anbefalingen fra ekspertgruppe for landbrugets økonomi i 2021 om at fremme brugen af flere selskabsformer i landbruget, blev der afsat et statsligt kapitalindskud på 150 mio. kr. til EIFO for at understøtte dette mål.

Med mandatet kan EIFO foretage investeringer i form af egenkapital og lån med egenkapital lignende egenskaber, forudsat at landbrugsvirksomhederne opfylder en række krav. Bl.a. kræves det, at landbrugsvirksomhederne skal være etableret som eller omlægges til et anparts- eller aktieselskab for at kunne modtage finansiering under ordningen, ligesom landbruget skal udarbejde en grøn forretningsplan. Dertil er halvdelen af midlerne reserveret til finansiering af generationsskifter.

Al finansiering under mandatet skal ske på markedsvilkår.

EIFO har på nuværende tidspunkt ikke noget træk på ordningen. Det skyldes ifølge EIFO særligt, at problematikken dels løftes selvstændigt af markedet og dels gennem EIFO's øvrige produktportefølje, som landbrugsvirksomhederne foretrækker.

Bekendtgørelsen for Grøn Landbrugskapital kan findes på [Retsinformation.dk](https://retsinformation.dk).

Overblik over erhvervsstøtte/skatteordninger med betydning for landdistrikter

Nedenstående vurderinger/anbefalinger er afgivet af Ekspertgruppe for Fremtidens Erhvervsstøtte af 2024.

Tabel 1
Overblik over erhvervsstøtteordninger (skatteordninger)

Mio. kr., 2025-niveau

Ordning	Beskrivelse	2030-virkning	Anbefales saneret af ekspertgruppen
Lavere ansættelse af grundværdi på produktionsjord (bondegårdsreglen)*	Bondegårdsreglen medfører, at landbrugsjord beskattes lempeligt i forhold til andre typer jord. Det skyldes, at landbrugsjord i praksis vurderes lavere end jordens faktiske handelsværdi, hvilket giver landbruget en lavere grundskyld.	700	Ja
Nedskrivning af husdyrbesætning i skattepligtig Indkomst*	Husdyrbesætninger udgør foruden et produktionsapparat af mælk, kød mv. også et aktiv i sig selv, som dog ikke er sidestillet med bygninger, maskiner, inventar osv. i forhold til afskrivningsregler. Husdyrbesætninger kan i kraft af ordningen hvert år nedskrives med op til 15 pct. af deres værdi.	25	Ja
Sælgerpantebrevsmodel ved salg af erhvervsejendom*	Sælgerpantebrevsmodellen giver sælgere af erhvervsejendomme adgang til at udskyde beskattningen af ejendomsavancer, når der udstedes et sælgerpantebrev i forbindelse med handlen.	15	Ja
Fradrag ved påbegyndte havdage for erhvervsfolkere*	Selvstændige og ansatte erhvervsfolkere har ret til et standardfradrag, som træder i stedet for en række ligningsmæssige fradrag.	2	Ja
Lempeligere beskattning ved genanbringelse af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom*	En sælger af fast ejendom, som genanbringer fortjenesten ved at erhverve en anden ejendom, kan udskyde skatten af fortjenesten på den solgte ejendom. Ordningen anvendes primært i landbrugssektoren.	105	Ja
Skatteudskydelse gennem andelsselskaber	Andelsselskaber kan udskyde udlodning af overskuddet til andelshaverne. Erhvervsstøtten består i, at andelshaverne opnår en likviditetsmæssig fordel ved den udskudte beskattning sammenlignet med en løbende beskattning af overskuddet. Formålet med ordningen er at understøtte, at andelshavere kan samle sig i andelsselskaber og herved opnå stordriftsfordele ved deling af kapitalapparat, administration, intern omsætning af varer mv., ligesom der kan opnås markedsstyrke. Ordningen blev oprettet i 1949.	155	Ja
Straksfradrag for aktiver betalt med tilskud fra landdistriktsloven og EU's strukturfonde mv.*	Virksomheder kan straksafskrive aktiver, når udgiften helt eller delvist er finansieret af bestemte tilskud. Formålet med ordningen er, at virksomhederne kan modtage tilskuddene uden skattemæssige konsekvenser.	10	Nej

Anm.: Beløb er opgjort efter evt. adfærds- og tilbageløbs effekter.

*) Det bemærkes, at for skatteordningerne gælder det, at de som hovedregel ikke er målrettet specifikke områder eller brancher og derfor ikke bør ses som en direkte støtte hertil, men som mere generelle lempelige skatteregler.

Kilde: FL2023 og Skatteministeriets beregninger (fra rapporten Fremtidens erhvervsstøtte – kortlægning, principper og sanering)

Sælgerpantebrevsmodel ved salg af erhvervsejendom

Nedenstående anbefaling og notat er givet af Ekspertgruppen for Fremtidens Erhvervsstøtte, som har kortlagt og vurderet erhvervsstøtteordninger, herunder sælgerpantebrevsmodellen, februar 2024.

Sælgerpantebrevsmodellen giver sælgere af erhvervsejendomme adgang til at udskyde beskattningen af ejendomsavancer, når der udstedes et sælgerpantebrev i forbindelse med handlen. Der er et loft på 10 pct. af afståelsessummen. Formålet med ordningen er at skabe bedre muligheder for generationsskifte for bl.a. unge landmænd og andre erhvervsdrivende ved køb og salg af erhvervsejendomme. Ordningen blev oprettet i 2020.

Ordningen anvendes primært i landbrugssektoren. Erhvervsstøtten består i rentefordelen for sælger, som først skal betale skatten over en periode på op til 10 år i stedet for ved salget af ejendommen.

Anvendelsen af ordningen har hidtil været begrænset, men må forventes at stige i de kommende år, i takt med at kendskabet til ordningen øges.

Erhvervsstøtten skønnes i rapporten til ca. 25 mio. kr. i umiddelbar virkning og ca. 15 mio. kr. efter tilbageløb og adfærd, jf. tabel 1. Adfærdseffekten afspejler, at en lempelse af erhvervsbeskatningen generelt skønnes at øge virksomhedernes investeringer, og at ordningen vurderes at øge jordpriserne.

Samlet skønnes ordningen ikke at have en nævneværdig effekt på samfundsøkonomien.

Tabel 2
Sælgerpantebrevsmodel ved salg af erhvervsejendom

Mio. kr. 2023-pl	2023	2025	2030
Statslige omkostninger (umiddelbar virkning / efter tilbageløb og adfærd)	25 / 15	25 / 15	25 / 15

Anm.: Ordningen er varig. Beløb er angivet i 2023-niveau, svarende til det prisniveau, der blev anvendt i rapporten.

Kilde: Skatteministeriet.

Ordningen giver en økonomisk fordel i forbindelse med generationsskifte for blandt andet nye landmænd og andre erhvervsdrivende ved køb og salg af erhvervs-ejendomme. Ordningen er derfor vurderet ud fra kriterie A1. Bedre samfundsøkonomi.

Ordningen kan forvride sælgers investeringsbeslutning. Investorer vælger generelt de aktiver, hvor afkastet er størst efter skat, men de aktiver giver ikke nødvendigvis det største afkast før skat – og dermed det største afkast for samfundet – når visse investeringer er skattemæssigt begunstigede. Det kan forvride investeringsbeslutningen og medføre et samfundsøkonomisk tab.

Det er muligt, at der er en markedsfejl på kapitalmarkedet, som begrænser nye landmænds mulighed for at rejse kapital. Derfor kan kapitalkrav ved køb af landbrugs-ejendomme udgøre en barriere for nye landmænd.

Imidlertid må skattefordelen ved pantebrevsmodellen i vidt omfang forventes at tilfalde sælgeren i form af en højere salgsspris. Samtidig vurderes sælgerpantebrevsmodellen at medføre et forvriddingstab, fordi sælger får et skattemæssigt incitament til at geninvestere en del af salgsavancen i ejendommen, selvom andre investeringer kunne give et højere afkast før skat.

Samlet vurderes der derfor ikke at være et samfundsøkonomisk grundlag for at fastholde ordningen.

Ekspertgruppen for fremtidig erhvervsstøtte anbefaler, at ordningen saneres.

Etableringsstøtteordningen for unge landbrugere (ETUL)

Ordningen ”Etableringsstøtte til unge landbrugere” skal bidrage til et generationsskifte i landbruget og gartnerierhvervet og styrke virksomheder, som er ejet af unge landbrugere eller gartnere. Tilskuddet skal bidrage til at fremme generationsskifter og sikre bedre forudsætninger for unge landbrugere og gartnere for at etablere sig eller fastholde en landbrugs- eller gartnerivirksomhed.

Ordningen er 100 pct. finansieret med EU-midler fra ELFUL-fonden. Ordningen er planlagt til at åbne hvert år indenfor CAP-programmet. Ordningens tredje ansøgningsrunde af Etableringsstøtte til unge landbrugere 2023-27 åbnede februar 2025. I ansøgningsrunden i 2023 og 2024 var der søgt for hhv. 340 mio. kr. og 234 mio. kr., hvor der blev fremrykket midler fra 2027. Der er yderligere afsat ca. 200 mio. kr. i alt frem mod 2030 i medfør af *Aftale om et Grønt Danmark*.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø administrerer ordningen og træffer afgørelse om tildeling af tilskud ud fra, om ansøger lever op til følgende betingelser:

Krav til den unge landbruger:

- Den unge landbruger eller gartner skal være under 41 år på tidspunktet for ansøgning om tilsagn. Det vil sige, at hvis den unge fylder 41 år i løbet af ansøgningsrunden, skal ansøgningen sendes inden den unges fødselsdag for at kunne opnå tilsagn.
- Den unge landbruger eller gartner skal enten have en relevant uddannelse eller dokumenteret relevant erhvervs erfaring inden for landbrugs- og/eller gartnerivirksomheder.

Krav til den ansøgende virksomhed:

- Den unge landbruger eller gartner skal være driftsleder i virksomheden. Dette indebærer at den unge landbruger har en bestemmende indflydelse på virksomheden.
- Virksomheden skal dokumentere et arbejdskraftbehov på hhv. heltid -eller deltidsvirksomhed for at opnå tilskud.
- Virksomheden skal opfylde betingelser vedrørende fast ejendom, driftsaktiver eller ejerandele. Det indebærer én af følgende:

1) En endelig købsaftale eller et endeligt skøde på fast ejendom, der dokumenterer den unge landbrugers eller gartners overtagelse af fast ejendom.

2) En endelig aftale om den unge landbrugers eller gartners køb af besætning, driftsinventar og driftsmateriel m.v.